

**ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ**

Особливістю сучасного етапу розвитку економіки України є посилення уваги до питань, що пов'язані з підвищенням ефективності функціонування її реального сектора і, перш за все, сільськогосподарського машинобудування як важливої умови забезпечення діяльності аграрних підприємств. Оцінюючи стан розвитку галузі, слід відзначити, що існуючі технології українських підприємств сільськогосподарського машинобудування є застарілими, якість продукції, що випускається, не завжди відповідає кращим міжнародним стандартам, спостерігається значний знос машин і устаткування, що призводить до втрати конкурентоспроможності. Так, вивчення руху товарів на національному ринку техніки дозволяє зробити висновок про те, що на ньому майже 75% представленого асортименту продукції - це техніка іноземного виробництва. Аналіз даних про експорт вітчизняної аграрної техніки, свідчить, що обсяг його майже в п'ять разів менший, ніж імпорт [4]. Ситуація ускладнюється ще й тим, що зі вступом до СОТ Україна приєдналась до угоди «Сільськогосподарська техніка», за якої вона має запровадити нульове мито на імпортні сільгоспмашини та відмовитися від програм підтримки заводів сільськогосподарського машинобудування. Враховуючи обставини, які склалися в галузі, можна стверджувати про необхідність на сучасному етапі більш активної участі держави в її оздоровленні, спрямованої на подолання кризової ситуації в машинобудуванні для АПК та розробки стратегії його розвитку. Тож, на нашу думку, з огляду на вище зазначене, тема дослідження потребує подальшого розгляду.

Теоретичні та практичні аспекти державного регулювання розвитку сільськогосподарського машинобудування в різні періоди досліджено такими науковцями, як Я.К Білоуськом, О.Д. Витвицькою, Г.М. Підлісецьким, В.Л. Товстопятом, Л.М. Фільштейном та ін. Однак, в силу відсутності досконалої системи регулювання розвитку підприємств машинобудування для аграріїв, виникає потреба подальшого поглиблення досліджень в даному напрямку.

Метою статті є виявлення основних шляхів державної участі у розвитку галузі сільськогосподарського машинобудування України для забезпечення підвищення її конкурентоспроможності.

Здійснення Україною поступового переходу до ринкової економіки

вимагає позитивних змін у виробництві техніки для агропромислового комплексу. Проте склалась така ситуація, що між тим, галузь сільськогосподарського машинобудування знаходиться у скрутному стані. Про це свідчать наступна інформація: в 2010 році обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) в галузі становив 3,3 млрд.грн, що становить менше 20% реальних потреб аграрного сектору [3]. Значний спад виробництва техніки в свою чергу призвів до зниження забезпеченості сільськогосподарських підприємств машинно-тракторним парком. Так, кількість тракторів усіх марок зменшилась до 47,4% від рівня реальних потреб, зернозбиральних комбайнів – до 50,2%, сіялок – до 54,8%, доільних установок – до 32,4% [2]. Отже, аграрний сектор має потребу в техніці, а вітчизняне машинобудування не спроможне її задовольнити. Тому, очевидним є те, що важливою умовою прискореного функціонування галузі є її державна підтримка.

В нормативній літературі, нами виявлено, що розвиток АПК має бути одним із пріоритетних напрямків розвитку країни, а відповідно і відновлення функціонування сільськогосподарського машинобудування. Державна підтримка галузі виробництва сільськогосподарської техніки в Україні регулюється Законами України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року», «Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України», «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу», Постановою КМУ «Про затвердження Державної цільової програми реалізації технічної політики в агропромисловому комплексі на період до 2015 року» та іншими нормативними документами. Прискорення розвитку галузі залежить від повного виконання Державної Програми розвитку вітчизняного машинобудування агропромислового комплексу до 2015 року, а також Програми реалізації технічної політики на селі, що розробляються в даний час.

Відповідно до регламентуючих документів галузі, основними завданнями на теперішньому етапі визначено: здійснення структурної перебудови галузі шляхом створення промислово-фінансових об'єднань на кооперативних засадах, підвищення спеціалізації інтегрованих підприємств і посилення їх конкурентоспроможності; технічне та технологічне переоснащення підприємств галузі сучасним швидко переналагоджуваним обладнанням для щорічного нарощення потужності виробництва нових технічних засобів для агропромислового комплексу з використанням високоякісних конструкцій, прогресивних матеріалів, досконалої механіки та електроніки; створення і впровадження у виробництво новітньої елементної бази сільськогосподарського машинобудування, розширення номенклатури продукції, забезпечення обслуговування

технічних засобів; сприяння формуванню і розвитку внутрішнього та освоєння зовнішнього ринку сільськогосподарської техніки; удосконалення нормативно-правової бази з регулювання фінансового, матеріально-технічного забезпечення галузі машинобудування для агропромислового комплексу, підтримки державою захисту вітчизняного товаровиробника [1].

Як показали наші дослідження, на сучасному ринку сільгосптехніки домінує продукція китайського, польського, білоруського виробництва. Тому, через те що вітчизняній техніці дуже важко конкурувати навіть із вживаними аналогами зарубіжного виробництва, безсумнівним є те, що у процесі відродження сільськогосподарського машинобудування не обійтися без введення протекціоністських заходів.

Опираючись на вищезазначене, ми вважаємо, що передумови успішного функціонування галузі машинобудування для агропромислового комплексу лежать у площині: формування державного замовлення на продукцію вітчизняних підприємств сільськогосподарського машинобудування, забезпечення підписання ф'ючерсних контрактів між аграріями та вітчизняними виробниками відповідної техніки, передбачення коштів в державному бюджеті на здешевлення кредитів для сільгоспвиробників на придбання вітчизняної техніки та визначення відповідного механізму кредитної підтримки, розробки програми стимулювання експорту продукції підприємств сільськогосподарського машинобудування, розробки заходів щодо регулювання імпорту аграрної техніки в рамках механізмів СОТ (Україна має правові можливості ввести певні обмеження для ввезення техніки, аналоги якої виробляються в Україні), звільнення від ПДВ та ввізного мита імпорт технологій та обладнання для реконструкції та модернізації вітчизняних підприємств сільгоспмашинобудування, максимального стимулювання розвитку цих підприємств через залучення інвестицій в модернізацію та нарощування виробництва, створення мережі сервісних центрів післяпродажного обслуговування сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва.

Література

1. Державна програма розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу на 2007-2010 роки (Постанова Кабінету Міністрів України № 1181 від 26 вересня 2007 р.)
2. Розвиток аграрного виробництва як передумова забезпечення продовольчої безпеки України. К.: НІСД, 2011. – 39 с.
3. Сільське господарство України 2010. Статистичний збірник. [Електронний ресурс]. – доступний з <http://ukrstat.gov.ua>
4. Сільськогосподарське машинобудування: бути чи не бути?/ Я.К. Білоусько, В.Л. Товстопят. – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 160 с.